



**Centrum pro výzkum veřejného mínění  
Sociologický ústav AV ČR**  
V Holešovičkách 41, Praha 8  
Tel./fax: 02/86 84 0129, 0130  
E-mail: rezkova@soc.cas.cz

## **Veřejnost k obranné strategii ČR a k rozšíření NATO**

### Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2002</i>
Otázky:	<i>PM.40, PM.44, PM.45, PM.46</i>
Termín terénního šetření:	<i>17. – 24. 10. 2002</i>
Počet respondentů:	<i>1 017</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>22. 11. 2002</i>
Kód tiskové informace:	<i>PM21122</i>
Zpracovala:	<i>Miluše Rezková</i>

V souvislosti s pražským summitem NATO byly zjišťovány postoje veřejnosti k jeho rozšíření a k některým obecnějším otázkám naší vojenské strategie. Většina dotázaných (60 %) vyloučila, že by dnes naší zemi hrozilo vojenské nebezpečí<sup>1</sup>, asi pětina (22 %) si v tomto ohledu není jista. Zbývajících 18 % konkrétní ohrožení dokázalo definovat: nejčastěji uváděli mezinárodní terorismus (10 %), jenž v předchozích letech nebyl označován prakticky vůbec. Vedle toho až na minimum (2 %) poklesla obava z Ruska. Změna nastala i v míře, resp. v intenzitě vnímaného ohrožení: zatímco dříve pocit bezpečí sdílely průměrně asi čtyři pětiny obyvatel (loni 88 %), nyní je to již 60 % a nebývale narostla skupina, která neví, zda ČR patří k zemím, jimž hrozí vojenské nebezpečí - z 1 % na 22 %.

Tabulka 1: **Názory na dnešní vojenské ohrožení České republiky (v %)**

Dnes nebezpečí ČR:	1996	1997	1998	1999	2000	3/2001	11/2002
<b>nehrozí</b>	78	83	88	76	80	88	60
<b>hrozí z Východu</b>	2	3	4	6	2	2	1
<b>hrozí z Ruska</b>	8	6	3	10	9	4	2
<b>hrozí z Německa</b>	5	2	1	1	0	0	0
<b>ostatní odpovědi, např. z Balkánu, Blízkého Východu</b>	5	3	3	6	6	5	5
<b>terorismus</b>	-	-	-	-	-	-	10
<b>neví</b>	2	3	1	1	3	1	22

Velikost náhodné statistické chyby je + - 3 %.

<sup>1</sup> Otázka: "Domníváte se, že dnes hrozí nebo nehrozí České republice vojenské nebezpečí? Pokud si myslíte, že ano, odkud?"

K obranné strategii ČR se dotázaní vyjádřili prostřednictvím hodnocení předložených tezí<sup>2</sup> - viz tabulka 2. Většina (61 %) se ztotožnila s názorem, že o naší malé zemi budou stejně rozhodovat velmoci. S tím souvisí i časté přesvědčení (62 %), že kdyby k "něčemu" došlo, stejně bychom se neubránili. Dále je to i způsob hodnocení nákladů na armádu jako takových, které podle dotázaných zbytečně zatěžují státní rozpočet (názor 57 %, nesouhlasí 37 %). Uvedené poměrně skeptické mínění veřejnosti nicméně relativizují další zjištěné názory: panuje totiž široké přesvědčení, že suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit (souhlasí 87 %, nesouhlasí 9 %) a že naše armáda se musí dostat na úroveň vyspělých západních zemí (souhlasí 70 %, nesouhlasí 21 %). V časové řadě lze pozorovat řadu výkyvů, které ale nnesvědčí o výraznější tendenci v prospěch či neprospěch armády či obranné strategie ČR. Za pozornost ale stojí nižší pochopení veřejnosti pro výdaje na armádu, jež bylo zachyceno v posledních dvou výzkumech.

Tabulka 2: **Názory na obranu státu (v %)**

	1992	1993	1996	1997	1999	2001	2002
	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne	ano/ne
<i>Suverenitu státu je třeba za každou cenu bránit</i>	86/10	89/7	87/7	85/10	87/8	81/13	<b>87/9</b>
<i>Je zbytečné uvažovat o obraně státu, protože o takové malé zemi jako jsme my stejně rozhodují velmoci</i>	59/35	58/33	62/30	65/28	62/32	68/25	<b>61/30</b>
<i>Kdyby k něčemu došlo, stejně bychom se neubránili</i>	62/29	65/26	67/22	69/22	63/28	67/22	<b>62/28</b>
<i>Náklady na obranu státu zbytečně zatěžují státní rozpočet</i>	53/41	55/38	52/40	51/41	44/51	59/34	<b>57/37</b>
<i>Naše armáda se musí dostat na úroveň armád vyspělých západních zemí</i>	-	-	-	57/31	70/18	48/39*	<b>70/21</b>

Ano: součet odpovědí rozhodně souhlasí, spíše souhlasí. Ne: součet odpovědí rozhodně nesouhlasí, spíše nesouhlasí. Dopočet do 100 % v každé dvojici údajů tvoří odpovědi "nevím". Velikost náhodné statistické chyby je + - 3 %.

\*Znění otázky v r. 2001: "Naše armáda musí mít peníze na to, aby se v průběhu 10 let dostala na úroveň armád vyspělých západních zemí".

<sup>2</sup> Otázka: "Na obranu státu existují nejrůznější názory. Přečtu Vám některé a Vy mi prosím řekněte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte." Text názorů - viz tabulka 2.

Dotázaní doplnili svůj pohled na armádu hodnocením účasti našich jednotek na vojenských operacích v zahraničí<sup>3</sup>. Převážná část se domnívá, že takové akce mají svůj význam jak pro posílení mezinárodní prestiže ČR (68 %), tak pro samotnou armádu (64 %). Pochybnosti vyslovila jen asi čtvrtina respondentů.

Tabulka 3:

**Význam účasti vojenských jednotek ČR na zahraničních vojenských operacích (v %)**

Účast má význam:	velký	částečný	malý	nemá význam	neví
<b>Pro mezinárodní prestiž ČR</b>	32	36	17	8	7
<b>Pro samotnou armádu ČR</b>	32	32	17	10	9

Co veřejnost soudí o připojení dalších zemí do NATO? Pokud jde o ty, jež jsou na pražském summitu přizvány, získává největší podporu Slovensko (72 %). S odstupem za ním je vítána i účast tří bývalých sovětských pobaltských zemí: Litvy (52 %), Estonska (51 %) a Lotyšska (49 %). Poněkud menší měrou, nicméně s převahou vstřícných reakcí před odmítavými, souhlasí naši občané i s členstvím Bulharska (47 % ANO, 29 % NE). Nejchladněji pak pohlíží na Rumunsko, v jehož případě mírně převažují záporné hlasy nad souhlasnými (NE 39 %, ANO 36 %).

Nehledě na to, že další země přizvány nebyly, měli dotázaní možnost vyjádřit se i k dvěma z nich - k Ukrajině a k Rusku. Přijetí Ruska by podpořilo 37 %, přijetí Ukrajiny 36 %. Odpůrci vstupu jsou ale i zde v převaze (41 %, resp. 40 %). Vyjádřené postoje jsou tak v souladu s rozhodnutím nezapojoovat do struktur NATO Rusko a v budoucnu zvážit připojení Ukrajiny.

Celkově lze konstatovat, že kromě Ruska, k němuž se dotázaní vyjadřovali letos poprvé, každá ze zařazených zemí zaznamenala od r. 2000 nárůst podpory jejich členství.

Tabulka 4: **Postoj k přijetí dalších zemí do NATO (v %)**

	ANO		NE		NEVÍ	
	2000	<b>2002</b>	2000	<b>2002</b>	2000	<b>2002</b>
Bulharsko	40	<b>47</b>	29	<b>29</b>	31	<b>24</b>
Estonsko	41	<b>51</b>	26	<b>23</b>	33	<b>26</b>
Litva	40	<b>52</b>	27	<b>23</b>	33	<b>25</b>
Lotyšsko	40	<b>49</b>	27	<b>24</b>	30	<b>27</b>
Rumunsko	32	<b>36</b>	37	<b>39</b>	31	<b>25</b>
Rusko	-	<b>37</b>	-	<b>41</b>	-	<b>22</b>
Slovensko	60	<b>72</b>	17	<b>13</b>	23	<b>15</b>
Ukrajina	25	<b>36</b>	44	<b>40</b>	31	<b>24</b>

*Sloučeny jsou odpovědi „rozhodně ano, spíše ano,“ a „spíše ne, rozhodně ne“.*

Ze sociodemografických diferencí se nejvýrazněji promítá vliv stranických preferencí respondentů. Nejrezervovaněji se k možnostem obrany našeho státu i k působení armády staví příznivci KSČM. Ti jsou také méně nakloněni rozšíření NATO o další země. Na opačném pólu stojí stoupenci ODS a US-DEU.

<sup>3</sup> Otázka: "Domníváte se, že účast jednotek ČR na vojenských akcích v zahraničí má velký význam, částečný význam,....a) pro mezinárodní prestiž ČR? b) pro samotnou armádu ČR?"